

COMUNICAT TÈCNIC CT-01/2024

Veedors digitals

Andorra la Vella, 25 de gener del 2024

Distingits/des senyors i senyores,

La Disposició addicional primera de la *Llei 24/2022, del 30 de juny, de la representació digital d'actius mitjançant l'ús de la criptografia i de la tecnologia de llibre registre distribuït i blockchain* (en endavant, la "Llei 24/2022"), publicada al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra el 20 de juliol del 2022, estableix que *"Les persones jurídiques que realitzen activitats financeres que operin amb actius digitals, ja sigui a través de mercats primaris o de mercats secundaris, segons es defineix en aquesta Llei, són considerades subjectes obligats en els termes que es refereix la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme"* (en endavant, la "Llei 14/2017").

A més, la disposició addicional primera de la Llei 24/2022 afegeix que, *"Les persones físiques o jurídiques que actuïn com a veedors digitals registrats d'actius digitals són considerades subjectes obligats en els termes que es refereix la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme."*

De conformitat amb l'incís vii.2 de l'article 8 de la Llei 24/2022, *"el veedor digital registrat ha de ser advocat o economista col·legiat [...]"*, i tot i que es tracta de subjectes obligats no financers, els controls i d'altres mesures de mitigació de riscos de blanqueig de capitals i finançament del terrorisme (en endavant, "BC/FT") per part d'aquests col·lectius poden no ser adequats en les relacions de negoci que s'hagin d'establir en tant que veedors digitals.

En aquest sentit, **la particularitat i característica més rellevant és que els clients dels veedors digitals són els proveïdors de serveis d'actius virtuals (en endavant, "VASPs")**, essent aquests qualsevol persona física o jurídica que desenvolupa una o més de les activitats o operacions següents per a o per compte d'una altra persona física o jurídica: i) intercanvi entre actius virtuals i monedes fiduciàries; ii) intercanvi entre una o més formes d'actius virtuals; iii) transferència d'actius virtuals; iv) custòdia o administració d'actius virtuals o instruments que permeten el control d'actius virtuals; v) participació en serveis financers relacionats amb una emissió o venda inicial d'un actiu virtual per part d'un emissor i prestació d'aquests serveis¹, **els quals estan exposats, per la pròpia naturalesa d'aquesta activitat, a multitud de riscos de BC/FT**. Precisament per aquest fet, cal posar en relleu la importància d'explicitar de la manera

¹ De conformitat amb l'article 3.21 de la Llei 14/2017.

més concreta possible les obligacions dels veedors digitals en matèria de prevenció de blanqueig de capitals i finançament del terrorisme (en endavant, "PBC/FT").

Per tant, vistos els requisits legals i les obligacions dels veedors digitals previstes tant a la Llei 24/2022 com al *Decret 478/2022, de 23 de novembre de 2022, publicat al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra el 30 de novembre de 2022, pel qual s'aprova el Reglament de desenvolupament dels requisits per exercir com a veedor digital, les obligacions del veedor digital i el règim disciplinari i sancionador*, és necessari que els sistemes de control intern de PBC/FT que desenvolupin els veedors digitals siguin suficientment robustos per desenvolupar la seva tasca de manera adequada i eficient.

És per aquest motiu que el present Comunicat Tècnic, té l'objectiu d'explicitar i de concretar les obligacions dels veedors digitals a les quals estan sotmesos en matèria de PBC/FT, amb una exhaustiva descripció de les mateixes. Es fa especial èmfasi en el coneixement i el domini de l'activitat a la qual el veedor digital s'està vinculant o que desenvolupa el proveïdor de serveis d'actius virtuals, i el coneixement de les característiques dels actius virtuals amb els que opera el proveïdor de serveis, en relació amb els possibles riscos de BC/FT.

En base a l'anterior, les obligacions mínimes a les quals estan subjectes els veedors digitals, es detallen a continuació:

a) Designació de l'Òrgan de Control Intern i Comunicació i del representant davant la UIFAND

De conformitat amb l'establert a l'article 40.2 de la Llei 14/2017, a l'article 15 del Reglament d'aplicació de la Llei 14/2017 aprovat mitjançant el decret 76/2022, del 2 de març (en endavant, el Reglament), així com amb el CT-04/2018 emès per la UIFAND en data 21 de juny de 2018, els veedors digitals persones jurídiques han de designar un Òrgan de Control Intern i Comunicació (en endavant, "OCIC") i notificar-lo a la UIFAND. En el cas de veedors digitals persones físiques, recau sobre aquesta persona la condició d'OCIC, tot i que també s'ha de procedir a la seva notificació a la UIFAND.

Així mateix, els subjectes obligats que es donin d'alta a com a veedors digitals, malgrat ja hagin comunicat el seu OCIC a la UIFAND en vinculació amb la seva activitat econòmica, és a dir, com a advocats o economistes, hauran de comunicar formalment a la UIFAND, mitjançant el formulari previst per a tal fi², la modificació de la seva activitat, incloent-hi la de veedor digital.

² Disponible a la web de la UIFAND a l'enllaç següent: <https://www.uifand.ad/ca/publicacions/formularis>

b) L'elaboració del seu estudi de risc individual

En base a l'obligació legal prevista en l'article 5 de la Llei 14/2017, i el seu desenvolupament reglamentari en l'article 3 del Reglament, els veedors digitals, com a subjectes obligats, han de disposar d'un Estudi de Risc Individual (en endavant, "ERI").

Aquest estudi ha de ser confeccionat abans de l'inici de les activitats per tal de poder identificar els possibles riscos de BC/FT als que es trobarà exposat el veedor digital i, en conseqüència, poder dissenyar les mesures mitigadores adequades. En aquest sentit, els subjectes obligats hauran d'elaborar i incorporar una nova secció dins el seu ERI mitjançant un estudi suficientment detallat en relació a l'activitat com a veedor i, alhora, ser tinguda en compte en relació al còmput global del nivell de risc de l'entitat.

A més, l'ERI ha de considerar els riscos detectats pel proveïdor de serveis d'actius virtuals, així com les mesures que aquest hagi implementat. En tot cas, davant un risc de BC/FT en concret, el veedor digital no es pot limitar a assabentar-se que el proveïdor de serveis d'actius virtuals hagi implementat alguna mesura mitigadora al respecte, sinó que ha de dissenyar les actuacions necessàries per informar-se que el risc està sota control i que les mesures implementades són adequades i eficients segons els seu disseny.

c) L'aplicació de les mesures de diligència deguda

De conformitat amb el que estipula l'article 8 de la Llei 14/2017, i atenent-nos als preceptes aplicables en el cas dels veedors digitals, aquests han d'aplicar mesures de diligència deguda en els següents supòsits:

- quan estableixin una relació de negocis (art. 8.a) de la Llei 14/2017),
- quan existeixin sospites de blanqueig de diners o valors o de finançament del terrorisme, amb independència de qualsevol excepció, exempció o llinard (art. 8.e) de la Llei 14/2017),
- quan existeixin dubtes sobre la veracitat, l'adequació o la validesa de les dades d'identificació del client obtingudes amb anterioritat (art. 8.f) de la Llei 14/2017), i finalment,
- quan estiguin tipificades com a susceptibles de comportar operacions de blanqueig de diners o de finançament del terrorisme, o qualificades d'especial vigilància per la UIFAND, mitjançant Comunicats Tècnics (art. 8.g) de la Llei 14/2017).

En virtut de l'anterior, i d'acord amb l'article 9 de la Llei 14/2017, les mesures de diligència deguda comprenen les següents:

- la identificació i la verificació de la identitat del client en base a documents fiables, abans de l'establiment de la relació de negoci o operació ocasional,

- la identificació i la verificació de la identitat del beneficiari efectiu abans de l'establiment de la relació de negoci o operació ocasional, i enteniment de l'estructura de control i propietat del client (art. 10 de la Llei 14/2017),
- la comprensió del propòsit i l'índole de la relació de negoci,
- la implementació de mesures per a l'avaluació i la comprensió de l'origen dels fons, i finalment
- el seguiment continu de la relació de negoci.

De conformitat amb l'article 9.3 de la Llei 14/2017, 2017 *“els subjectes obligats determinen l'abast de les mesures de diligència deguda en funció del risc”*. **Conseqüentment, les mesures de diligència deguda han de ser graduades en funció del risc que hagi determinat el veedor digital en base a la tipologia de client, el servei prestat o el tipus de relació de negoci establerta, entre d'altres** (veure arts. 11 i 12 de la Llei 14/2017). A tall d'exemple, el risc associat a un client que es dediqui a l'emissió d'actius digitals no serà el mateix que aquell que presti serveis de custòdia d'actius digitals, suposant un risc més elevat el primer dels casos.

Addicionalment, en relació amb les mesures de diligència deguda reforçades, convé fer especial atenció en l'aplicació d'aquestes respecte de les relacions de negoci o operacions que impliquin països d'alt risc, designats pel GAFI i la Comissió Europea i publicats per la UIFAND a la seva pàgina web mitjançant Comunicat Tècnic.

A més, el veedor digital, ha de disposar de mecanismes per a la identificació de persones políticament exposades (per les seves sigles en anglès, PEPs), disposant d'eines per poder-les identificar, així com adoptar mesures idònies per determinar l'origen de fons i del patrimoni.

Altrament, **el veedor digital s'ha d'assegurar que el seu client, és a dir, el proveïdor de serveis d'actius virtuals, disposa també dels procediments de diligència deguda pertinents, en línia amb la seva activitat, i els riscos inherents a la mateixa**. En aquest sentit, el veedor digital convé que:

- conegui la naturalesa i complexitat dels seus clients,
- conegui els procediments interns en termes de PBC/FT dels seus clients,
- conegui les jurisdiccions a les quals els seus clients es troben exposats i, si escau, la normativa de PBC/FT en relació als proveïdors de serveis d'actius virtuals d'aquestes, i també
- entengui l'activitat que duen a terme els seus clients i els riscos associats a la mateixa. Doncs, és aconsellable que el veedor digital disposi d'un document i/o

l·listat amb possibles escenaris de blanqueig de capitals i finançament de terrorisme que incloguin proveïdors de serveis d'actius virtuals i actius virtuals.

Igualment, i en virtut de l'article 9.6 de la Llei 14/2017, els veedors digitals també s'han d'assegurar que els seus clients compleixin amb els requisits del dit precepte legal, del qual en ressurten les següents obligacions:

- realitzar una anàlisi de riscos en relació amb el desenvolupament de nous productes i pràctiques comercials que incloguin l'ús de tecnologies emergents, que ha de comptar amb un estudi en detall de les amenaces a les quals s'enfronta i de les vulnerabilitats del sistema derivades de les activitats que el proveïdor de serveis d'actius virtuals pretén dur a terme, i
- determinar, en base als riscos detectats, les mesures mitigadores corresponents per tal de fer front a les necessitats i mancances detectades.

Per tant, les obligacions derivades de l'article 9.6 de la Llei 14/2017 són d'aplicació: i) tant en els casos de clients ja coneguts que amplien la seva activitat en vinculació amb les noves tecnologies, ii) com en casos de clients de recent constitució que efectuïn una activitat vinculada amb les noves tecnologies.

Finalment, destacar que **en matèria de diligència deguda, les obligacions dels veedors digitals i dels VASPs³ són distintes** i, conseqüentment, no implica un traspàs d'obligacions d'uns a altres.

d) L'obligació de declaració d'operacions sospitoses

D'acord amb l'obligació prevista a l'article 20 de la Llei 14/2017, els veedors digitals, com a subjectes obligats, estan obligats a: i) declarar a la UIFAND qualsevol operació o projecte d'operació relativa a fons respecte dels quals es tingui la certesa o es conegui, hi hagi sospites o motius raonables per sospitar que són el producte d'una activitat delictiva o que estan relacionades amb el finançament del terrorisme, i contestar sense demora a les sol·licituds d'informació addicional que els hi dirigeixi la UIFAND, i ii) facilitar a la UIFAND tota la informació que sigui requerida en l'exercici de les seves funcions.

Les declaracions d'operació sospitosa, han d'elaborar-se de conformitat amb les instruccions disponibles a la pàgina web de la UIFAND i presentant el formulari destinat a tal fi⁴, degudament omplert.

³ Els VASPs estan designats com a subjectes obligats financers d'acord amb l'article 2.1.f) de la Llei 14/2017.

⁴ Disponible a la web de la UIFAND a l'enllaç següent: <https://www.uifand.ad/ca/publicacions/formularis>

e) Les obligacions en matèria de mesures de control intern, normativa interna i formació

Els veedors digitals, en línia amb el previst en l'article 40 de la Llei 14/2017, així com el seu desenvolupament reglamentari recollit en els articles 15 i següents del Reglament, i compte tingut que són majoritàriament assimilables als subjectes obligats financers, han de, específicament:

- Establir procediments i mesures internes de control, en el sentit indicat a l'article 17 del Reglament. Entre d'altres, es destaca examinar i avaluar l'adequació dels sistemes i mecanismes de control intern en termes de PBC/FT, comptar amb polítiques internes i procediments de control per escrit, així com disposar d'un canal i procediment de comunicació d'operacions sospitoses, entre d'altres.
- Tanmateix, i de conformitat amb l'article 42 de la Llei 14/2017, posat en relació amb l'article 18 del Reglament, els veedors digitals han de desenvolupar mesures que incloguin plans de formació i cursos específics en matèria de PBC/FT als seus empleats, incloent la legislació aplicable, tipologies de blanqueig vinculades amb els actius virtuals i possibles escenaris, així com els procediments establerts per l'entitat a l'hora de prevenir el BC/FT. Les formacions esmentades, a més, han d'estar adaptades a la responsabilitat de l'empleat i a les tasques que duu a terme.

En línia amb l'anterior, i tal i com s'ha mencionat prèviament, el veedor ha de conèixer no només el seu client, sinó que també ha d'entendre la naturalesa de la seva activitat i els riscos que comporta, essent per tant necessàries les formacions escaients, en relació amb el funcionament tècnic, i en vinculació amb els serveis que els VASPs poden prestar i els riscos inherents.

La formació en termes de PBC/FT exigida per la legislació vigent ha de ser, en conseqüència, complementària a les obligacions formatives, de caire més tècnic, que es requereix al veedor digital en compliment a d'altres preceptes legals que puguin exigir altres organismes.

Finalment, destacar que es tracta d'un sector en constant evolució tant de productes com de serveis vinculats als actius virtuals, fet pel qual les formacions periòdiques i actualitzades són de vital importància a l'hora de poder efectuar una vigilància constant i seguiment efectiu, en línia amb el que determina l'article 9.6 de la Llei 14/2017.

f) L'obligació de reportar infraccions i procediments de denúncia

D'acord amb l'establert a l'article 91 de la Llei 14/2017, el veedor digital té l'obligació de comunicar a la UIFAND les infraccions potencials o reals comeses per d'altres membres dins de la seva entitat, però també dels seus clients. En aquest sentit, ha de:

- disposar d'un canal intern, específic, anònim i independent per tal que els seus empleats o persones en posició comparable puguin comunicar possibles infraccions a nivell intern, en virtut de l'article 91.3 de la Llei 14/2017. No obstant això, la persona denunciant pot presentar-ho, si així ho prefereix, directament a la UIFAND, i
- comunicar directament a la UIFAND situacions o conductes efectuades pels proveïdors de serveis d'actius virtuals, als quals presta serveis en tant que veedor digital, de les quals considerin o tinguin la certesa que poden constituir infraccions potencials o reals de qualsevol obligació en matèria de PBC/FT.

g) Les obligacions derivades de la conservació de la documentació

Les obligacions legals estableixen un termini de conservació de la documentació de cinc (5) anys, incloent aquesta les dades i la informació obtingudes en compliment de la Llei 14/2017, i doncs vinculada amb el procediment de diligència deguda, la informació obtinguda sobre l'activitat del proveïdor de serveis d'actius virtuals, la correspondència, les actes de reunions o d'altra documentació de seguiment de la relació de negoci, i els resultats de les anàlisis efectuades (article 37 de la Llei 14/2017).

h) L'obligació d'assegurar que cap de les persones amb les quals mantenen alguna relació de negoci apareguin a la Llista de les Nacions Unides, així com la legislació relativa al conflicte entre Ucraïna i la Federació Russa

El capítol novè de la Llei 14/2017 pretén impedir que les persones i entitats vinculades al terrorisme, el seu finançament, així com a la proliferació o al finançament d'armes de destrucció massiva, puguin emprar el sistema financer (o no financer), per tal de promoure o realitzar activitats delictives.

A títol particular i pel que fa al conflicte entre Ucraïna i la Federació Russa, la *Llei 5/2022 del 3 de març, d'aplicació de sancions internacionals* (en endavant, la Llei 5/2022) i el seu subsegüent desenvolupament reglamentari, pretenen evitar que el Principat sigui refugi d'activitats il·lícites, en línia amb les mesures emanades des del Consell de la Unió Europea.

Així, els subjectes obligats, inclosos els vedors digitals, han d'assegurar-se que cap de les persones amb les quals mantenen relacions de negoci (incloent els membres de l'alta direcció o directors dels proveïdors de serveis d'actius virtuals, així com els beneficiaris efectius) apareguin en la llista consolidada relativa a les resolucions del Consell de

Seguretat de les Nacions Unides⁵, o a la llista publicada internament en el marc de la Llei 5/2022.

Aquest Comunicat Tècnic entrarà en vigor l'endemà de la seva publicació.

Carles FIÑANA PIFARRÉ

Cap de la UIFAND

⁵ Veure guia de “Mesures restrictives” a la web de la UIFAND, disponible a l'enllaç següent: <https://www.uifand.ad/images/stories/Docs/Guies/Guia Aplicac Recom 6 7.pdf>